

D การฝึกอบรมทีมงานอภิบาล

D1

จุดศูนย์รวมของงานอภิบาล

ฉบับปรับปรุง ค.ศ. 2013

ศูนย์ประสานงานส่งเสริมวิถีมิชนวัด

สำนักนโยบาย

สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย

Copy right: AsIPA Desk, FABC

AsIPA Texts are developed by the AsIPA Team

หัวข้อเรื่องในเอกสารคู่มือ AsIPA

- A การแบ่งปันพระวาจา
- B ชุมชนคริสตชนย่อย
- C พระศาสนจักรที่ทุกคนมีส่วนร่วม
- D การฝึกอบรมทีมงานอภิบาล

AsIPA D1

จุดศูนย์รวมของงานอภิบาล

บทนำ

ผู้ร่วมทำงานที่อุทิศตนหลายคนในชุมชนวัด พวกกันสงสัยว่า “อะไรคือจุดประสงค์ของการทำงานในชุมชนวัด” มีหลายสิ่งหลายอย่างเกิดขึ้นในชุมชนวัด แต่เราจะมุ่งไปในทิศทางใด? การทำงานในชุมชนวัดมีทิศทางหรือไม่? เราเข้าไปมีส่วนในแผนงานรวมของชุมชนวัดหรือไม่? กิจกรรมต่างๆ ของเรามุ่งสู่จุดศูนย์รวมของงานต่างๆ หรือไม่?

วันนี้เราจะหาจุดศูนย์รวมของการทำงานในชุมชนวัด และข้อเสนอแนะที่เป็นรูปธรรมบางประการ

กิจกรรม “กระจกสะท้อนงานอภิบาล” (The Pastoral Mirror) ที่จะแนะนำในตอนท้ายของบทเรียนจะช่วยให้เราพบจุดศูนย์รวมและทิศทางสำหรับกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนวัด กิจกรรมนั้นจะเป็นงานชนิดใดก็ได้ เช่นการเตรียมเด็ก ๆ เพื่อรับศีลมหาสนิทครั้งแรกหรือการรับศีลกำลัง หรือจัดงานฉลองวัด

ก. “ครอบครัวชาวสวน” และ “ครอบครัววัด” ของเรา

“ครอบครัวชาวสวน” ได้ปลูกไม้ผลที่มีค่าไว้ ทุกคนพยายามที่จะบำรุงรักษาและป้องกันต้นไม้เหล่านั้นจากภัยอันตราย

คำถาม

- มีอะไรผิดพลาดในการดำเนินงานของ “ครอบครัวชาวสวน” นี้?
- ท่านพบสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันนี้ในกิจกรรมต่าง ๆ ของ “ครอบครัววัด” ของเราในเรื่องใด?

ข. ค้นหา “จุดศูนย์รวม” เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนวัด ของเรา

เรากำลังพยายามเขียนประโยคที่แสดง “จุดศูนย์รวม” หรือ “จุดศูนย์กลาง” ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดทิศทางและคุณค่าของกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนวัด “จุดศูนย์รวม” ดังกล่าวจะต้องมีลักษณะดังนี้

- บรรลุแก่นเนื้อหาของเอกสารสังคายนาวาติกันที่ 2
- ใช้ได้กับกิจกรรมงานอภิบาลทุกด้านในชุมชนวัด

1. เราพยายามเรียบเรียง “จุดศูนย์รวมงานอภิบาล” ด้วยถ้อยคำ ต่อไปนี้

จากการมีพระคริสตเจ้าเป็นศูนย์กลาง
เราค่อยๆ กลายเป็นชุมชน
เพื่อที่จะสานต่อพันธกิจแห่งพระอาณาจักรของพระเจ้า

2. “จุดศูนย์รวมงานอภิบาล” ของเราและเอกสารของพระศาสนจักร

- จัดกลุ่ม 2-3 คน
- ให้อ่านข้อความหน้า 5 ทุกข้อ แล้วอภิปรายคำถาม
- ให้เราช่วยกันเรียบเรียง “จุดศูนย์รวมงานอภิบาล” เสียใหม่ ด้วยคำพูดของเราเอง อาศัยความคิดที่ได้รับจากข้อความเหล่านี้
- หลังจากใช้เวลา 10 นาทีก็กลับมารายงานในกลุ่มใหญ่

คำถาม

ข้อความในพระคัมภีร์และเอกสารของพระศาสนจักรทั้ง 8 ข้อต่อไปนี้ แต่ละข้อเกี่ยวข้องกับประเด็นใดของ “จุดศูนย์รวมงานอภิบาล” ที่กล่าวว่า

**“จากการมีพระคริสตเจ้าเป็นศูนย์กลาง
เราค่อย ๆ กลายเป็นชุมชน
เพื่อที่จะสานต่อพันธกิจแห่งพระอาณาจักรของพระเจ้า”**

1. ถ้าไม่มีเราท่านก็ทำอะไรไม่ได้เลย (ยน 15:5)
2. พระบิดาทรงส่งเรามาฉันใด เรายังส่งท่านทั้งหลายไปฉันนั้น (ยน 20:21)
3. พระอาณาจักรของพระเจ้าอยู่ใกล้แล้ว จงกลับใจและเชื่อข่าวดีเถิด (มก 1:15)
4. โดยอาศัยการเสด็จมาของพระจิตเจ้าในศีลล้างบาปและศีลกำลัง ผู้ที่ได้รับศีลล้างบาปก็มีส่วนในพันธกิจเดียวกันของพระเยซูเจ้า พวกเขาเป็นเสมือนพระคริสตเจ้า พระผู้ช่วยเราให้รอดพ้นและพระผู้ไถ่ (CL 13)
5. พระศาสนจักรได้ถูกตั้งขึ้นโดยพระคริสตเจ้าให้ดำเนินชีวิตร่วมกันเป็นชุมชนในความรักและความจริง โดยอาศัยพระองค์อีกเช่นกัน ที่พระศาสนจักรได้เริ่มพันธกิจนี้เป็นตั้งเครื่องมือแห่งความรอดพ้นของมนุษย์ทุกคน และยังถูกส่งออกไปทั่วโลก เพื่อเป็นดังแสงสว่างของโลกและเกลือของแผ่นดิน (LG 13)
6. “ผู้คนเหล่านั้นน้อมรับข่าวดีด้วยจิตใจ...ดังนั้นพวกเขาจึงมารวมกันในนามของพระเยซูเจ้า เพื่อที่จะแสวงหาพระอาณาจักรร่วมกัน ทำให้พระอาณาจักรบังเกิดขึ้น และดำเนินชีวิตอยู่ในนั้น พวกเขากลายเป็นชุมชนแห่งการประกาศข่าวดี คำสั่งของพระคริสตเจ้าแก่สาวกทั้ง 12 องค์ ให้ออกไปประกาศข่าวดีของพระเป็นเจ้ายังคงใช้ได้เช่นกันกับคริสตชนทุกคน แม้กระทำให้ในวิถีทางที่แตกต่างกันออกไป (EN 13)
7. ด้วยเหตุนี้จึงมีความเกี่ยวโยงกันอย่างลึกซึ้งระหว่างพระคริสตเจ้า พระศาสนจักรและการประกาศข่าวดี (EN 16)
8. “ความเข้าใจว่าพระศาสนจักรมีลักษณะเป็นชุมชน คือหัวใจและแนวคิดที่เป็นรากฐานในเอกสารของสภาสังคายนาวาติกันที่ 2 (CL 19)

ค. การประยุกต์ใช้ “จุดศูนย์รวมงานอภิบาล” ในกิจกรรม “กระจกสะท้อนงานอภิบาล”

กิจกรรม “กระจกสะท้อนงานอภิบาล” ในข้อ ค. นี้ จะช่วยตรวจสอบกิจกรรมต่างๆ ของวัดตามจุดศูนย์รวมของงานอภิบาล ของเรา

ให้อ่าน “กระจกสะท้อนงานอภิบาล” (หน้า 7) ในกลุ่มรวม เพื่อเข้าใจเนื้อหาด้วยตนเอง

“กระจกสะท้อนงานอภิบาล”

จากการมีพระคริสตเจ้าเป็นศูนย์กลาง
เราค่อยๆ กลายเป็นชุมชน
เพื่อที่จะสานต่อพันธกิจแห่งพระอาณาจักรของพระเจ้า

1. เราจะทำให้พระคริสตเจ้าเป็น “ศูนย์กลาง” ของกิจกรรมนี้ในชุมชนวัดได้อย่างไร?

- เราจะทำอะไรเพื่อให้พระเยซูเจ้าผู้กลับคืนพระชนมชีพเป็นแรงบันดาลใจของกิจกรรมนี้ในชุมชนวัด
- ในชีวิตของพระเยซูเจ้ามีลักษณะอะไรตรงกันกับกิจกรรมนี้ของชุมชนวัด
- เราจะทำอย่างไร เพื่อช่วยให้บรรดาคริสตชนรู้สึกได้ว่าพระคริสตเจ้าประทับอยู่กับเขามากยิ่งขึ้นในกิจกรรมนี้
- ในกิจกรรมนี้ชุมชนวัดจะแสดงอย่างไรให้เห็นว่าวิถีทางแห่งอาณาจักรของพระเจ้า แตกต่างจากวิถีทางที่เน้นแต่ประสิทธิภาพทางโลก
- ใครเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนี้ ผู้ที่มาวัดเท่านั้นหรือ ?
- เราสนใจยกระดับความเป็นอยู่ทางสังคมให้ทุกส่วนของชุมชนหรือไม่ ?
- กิจกรรมดังกล่าวนี้จำเป็นถึงการรักษาสุขภาพแวดล้อมหรือไม่ ?

2. กิจกรรมนี้จะนำให้ทุกคนมีส่วนร่วมและสร้างชุมชนได้อย่างไร?

- ชุมชนนี้เชื่อมั่นหรือไม่ว่ากิจกรรมนี้สนองตอบความต้องการได้จริง ?
- เราจะทำอย่างไรให้ชุมชนนี้ตระหนักยิ่งขึ้น ถึงการร่วมรับผิดชอบต่อกิจกรรมนี้ ?
- เราจะจูงใจคนจำนวนมากเท่าที่สามารถในชุมชนให้มีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งในกิจกรรมนี้ได้อย่างไร ?
- เราจะทำอย่างไรให้กลุ่มที่มีอยู่แล้วในชุมชนวัดเข้าร่วมกิจกรรมนี้ โดยไม่ “ใช้เขา” หรือ “กอบโกยผลประโยชน์จากน้ำใจดีของเขา”?
- เราจะฝึกอบรมผู้ประสานงานกิจกรรมนี้สำหรับอนาคตได้อย่างไร?
- เราจะใช้วิธีใด แนะนำผู้ร่วมงานทุกคนให้ชุมชนยอมรับ ตลอดจนขอบคุณและให้กำลังใจพวกเขา?

ง. ฝึกปฏิบัติ “วางแผนงานอภิบาล” โดยใช้กิจกรรม “กระจกสะท้อนงานอภิบาล”

ตัวอย่าง

1. วางแผนงานเตรียมรับศีลมหาสนิทครั้งแรก

- แบ่งกลุ่ม 3-4 คน
- หลังจากใช้เวลา 15 นาทีแล้วรายงานกลุ่มใหญ่

สมมติว่าเราเป็นสมาชิกของคณะทำงานสำหรับเตรียมเด็กที่จะรับศีลมหาสนิทครั้งแรก โดยใช้กิจกรรม “กระจกสะท้อนงานอภิบาล” ใน ข้อ ค. ประกอบการพิจารณาคำถามข้างล่างนี้

คำถาม

- (1) เราจะทำอะไรได้บ้าง เพื่อที่จะช่วยผู้ปกครอง ครูคำสอน และเด็ก ๆ ให้ได้รับประสบการณ์ด้วยตนเอง กับองค์พระคริสตเจ้าผู้กลับคืนพระชนมชีพ ในช่วงเวลาของการเตรียมตัวและการเฉลิมฉลองการรับศีลมหาสนิทครั้งแรก
- (2) เราจะทำอย่างไรเพื่อให้ทั้งชุมชนเกิดความกระตือรือร้นที่จะร่วมรับผิดชอบในกระบวนการเตรียมเด็ก ๆ รับศีลมหาสนิทครั้งแรกและในจารีตพิธีเฉลิมฉลอง

บทเสริม

(1) การช่วยเด็ก ๆ ให้มีประสบการณ์กับองค์พระคริสตเจ้า

- เราอาจแบ่งปันพระวาจากับครูคำสอน โดยใช้พระวรสารข้อความเดียวกันที่ใช้กับเด็ก ๆ ระหว่างการอบรม
- เราอาจช่วยผู้ปกครองให้เตรียมตนเองพร้อมกับเด็ก ๆ โดยเสนอแนะให้จัด “อาหาร” มือพิเศษในบ้านและแบ่งปันความเชื่อของกันและกัน
- เราอาจฉลองพิธีบูชาขอบพระคุณอย่างเป็นกันเองแบบครอบครัวกับบรรดาผู้ปกครองและเด็ก ๆ เป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อช่วยพวกเขาให้มีประสบการณ์ร่วมชีวิตกับพระคริสตเจ้าผู้เป็นศูนย์กลางของการเฉลิมฉลอง
- เราอาจฉลองด้วยวจนพิธีกรรม (para - liturgical) กับเด็ก ๆ โดยใช้ท่าทาง สัญลักษณ์ ละครและเพลงสรรเสริญพระเจ้าเพื่อที่จะให้พวกเขามีประสบการณ์ของการมีพระคริสตเจ้าเป็นศูนย์กลางและประสบการณ์การเป็นหนึ่งเดียวกันในพระคริสตเจ้า

(2) การทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมและเสริมสร้างความเป็นชุมชน

- เราอาจแนะนำเด็ก ๆ ต่อชุมชนวัด ก่อนเริ่มจารีตพิธีเฉลิมฉลอง
- เราอาจเชิญสัตบุรุษที่มาชุมนุมกันนั้น ให้แสดงความยินดีกับเด็ก ๆ ที่จะได้รับเข้าร่วมโต๊ะเดียวกันของครอบครัวพระเจ้า
- เราอาจช่วยให้สัตบุรุษที่มาชุมนุมกันเข้าใจว่าพิธีบูชาขอบพระคุณเป็นการถวายบูชาของพระคริสตเจ้า ในรูปแบบของการร่วมรับประทานอาหารในครอบครัว
- เพื่อนบ้านกลุ่มต่าง ๆ ในละแวกบ้านเดียวกันอาจเชิญเด็ก ๆ ตามพื้นที่ที่เขาอาศัยอยู่ เข้าร่วมประชุมกับพวกเขา พวกเขาเด็ก ๆ สามารถแบ่งปันความประทับใจเกี่ยวกับพิธีบูชาขอบพระคุณและศีลมหาสนิท
- หลังจากจัดพิธีเฉลิมฉลองการรับศีลมหาสนิทครั้งแรก เพื่อนบ้านใกล้เคียงอาจเชิญเด็ก ๆ ที่อยู่ในพื้นที่นั้น ๆ จัดพิธีบูชาขอบพระคุณอย่างเป็นทางการแบบครอบครัว ตามด้วยการร่วมรับประทานอาหารในบรรยากาศมิตรภาพ (Agape)

**ประยุกต์กิจกรรม “กระจกสะท้อนงานอภิบาล”
กับ กิจกรรมของวัดซึ่งทำนวางแผนจะทำ**

**ท่านสามารถใช้กิจกรรม “กระจกสะท้อนงานอภิบาล”
แม้กับการวางแผนงานจัดหากองทุนพิเศษ**

**คำถามทุกข้อที่มีอยู่ในกิจกรรม “กระจกสะท้อนงานอภิบาล”
คงไม่อาจนำไปใช้กับทุกเรื่องและทุกโอกาส**

การใช้เอกสารคู่มือ AsIPA

เอกสารคู่มือ AsIPA เรียบเรียงขึ้นสำหรับคริสตชนชายหญิงชาวบ้านทั่วๆไปในระดับวัด เอกสารเหล่านี้สามารถนำมาใช้ได้ผลดีที่สุดในการประชุมคริสตชนขนาดเล็ก ชุมชนเพื่อนบ้าน สภาภิบาลวัด หรือกลุ่มขนาดเล็กอื่นๆ ในชุมชนวัดก็ได้

เอกสารคู่มือ AsIPA ยังอาจนำมาใช้ได้กับกลุ่มขนาดใหญ่ เช่น ในการสัมมนา หรือในวัด แต่ต้องรักษา “วิธีการการมีส่วนร่วม” อาศัยการทำงานในกลุ่มย่อยเป็นสำคัญ

ลักษณะเด่นของ กระบวนการ AsIPA

1. เอกสารคู่มือ AsIPA รับเอา “วิธีการการมีส่วนร่วม” มาใช้ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนจะแสวงหาและค้นพบด้วยตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
2. เอกสารนี้เรียบเรียงขึ้นมาในลักษณะที่ว่า ผู้นำกลุ่ม (facilitator) อาจนำมาใช้ได้ด้วยการเตรียมตัวเพียงเล็กน้อย
3. ผู้นำกลุ่ม ควรจะปฏิบัติตามเอกสารคู่มือนี้อย่างเคร่งครัดที่สุดเท่าที่จะทำได้ และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าประชุมมีส่วนร่วมตามที่ระบุไว้ในเอกสาร
4. ผู้นำกลุ่ม จะไม่พึงพอใจกับคำตอบเพียงคำตอบเดียวต่อประเด็นคำถาม แต่สนับสนุนให้ผู้เข้าประชุมแสวงหาคำตอบให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เทคนิค “แบ่งปันกับคนข้างเคียง” 2-3 คน (Buzz groups) จะช่วยให้มีส่วนร่วมได้มากขึ้น
5. บทเสริม อาจช่วยเพิ่มเติมจากสิ่งที่ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มได้ค้นพบแล้ว และสรุปประเด็นสำคัญ
6. บทสรุป เจตนาเพื่อใช้เป็น “การให้ข้อมูล”

AsIPA

Asian – Integral – Pastoral – Approach

กระบวนการอภิบาลแบบบูรณาการของคริสตชนเอเชีย

คณะพระสังฆราชแห่งเอเชีย ได้ประกาศในแถลงการสุดท้ายจากที่ประชุมสหพันธ์สภาพระสังฆราชแห่งเอเชียครั้งที่ 5 ณ เมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย ว่า ชุมชนวัดและพระศาสนจักรหลังปี ค.ศ. 1990 นี้ ต้องเป็น “พระศาสนจักรที่ทุกคนมีส่วนร่วม” เป็น “ชุมชนวัดที่เป็นจิตหนึ่งใจเดียวกันของชุมชนคริสตชนย่อยๆ” พระศาสนจักรที่เป็น “ประจักษ์พยานถึงองค์พระคริสตเจ้าผู้กลับคืนพระชนมชีพ” (FABC 5 ข้อ 8)

ประเด็นปัญหาก็คือ จะสนับสนุนวิถีชุมชนวัด หรือ “วิถีทางใหม่ของการเป็นชุมชนวัด” นี้ได้อย่างไร ฉะนั้นในปลายปี 1993 โดยการสนับสนุนร่วมกันของสองสำนักงานในสหพันธ์สภาพระสังฆราชแห่งเอเชีย (FABC) คือ สำนักงานเพื่อการพัฒนามนุษย์ (OHD) และสำนักงานเพื่อกิจการฆราวาส (OL) ได้จัดการประชุมปรึกษากันที่กัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย และเสนอให้กระบวนการทางด้านอภิบาลสนับสนุน “พระศาสนจักรที่ทุกคนมีส่วนร่วม” ในเอเชียว่า AsIPA ซึ่งย่อมาจาก Asian Integral Pastoral Approach เอกสารคู่มือ AsIPA ของโครงการฝึกอบรม มีแนวทางปฏิบัติตรงตามชื่อดังนี้

Asian

โครงการนี้ต้องการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ของสหพันธ์สภาพระสังฆราชแห่งเอเชีย และช่วยคริสตชนเอเชียให้เผชิญชีวิตตามแบบชาวเอเชีย ในแสงสว่างแห่งพระวรสาร

Integral

โครงการนี้บูรณาการให้เกิดความสมดุลในชีวิตคริสตชน ระหว่างชีวิต “ฝ่ายจิต” กับชีวิตทางด้าน “สังคม” ระหว่างชีวิต “ส่วนบุคคล” กับชีวิต “ชุมชน” ระหว่างชีวิต “ผู้นำทางฐานันดร” กับ “ผู้ร่วมรับผิดชอบที่เป็นฆราวาส”

Pastoral

โครงการนี้มุ่งเน้นการฝึกอบรมฆราวาส ในพันธกิจด้านงานอภิบาลของพวกเขา ในชุมชนวัด ในพระศาสนจักรและในสังคมโลก

Approach

กระบวนการของเอกสารคู่มือชุดต่าง ๆ เหล่านี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือ ทำให้งานอภิบาลในชุมชนวัดมี “พระคริสตเจ้า” และ “ชุมชน” เป็นศูนย์กลาง นอกจากนั้น ยังเป็นการโน้มน้าสมาชิกที่ร่วมประชุมกลุ่มให้ค้นหาประสบการณ์ “การเป็นชุมชนวัดในวิถีทางใหม่” นี้ด้วยตนเอง